

दु.क्र.०२०-२४४७६९३८

Email-curriculumdept@maa.ac.in

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र

७०८ सदाशिव पेठ, कुमठेकर मार्ग, पुणे ४११०३०

जा.क्र . राशैसंप्रपम /अविवि/ २५ % पाठ्यक्रम /२०२०-२१ / 334

दि.२८.०९.२०२१.

प्रति,

- १) विभागीय शिक्षण उपसंचालक, (सर्व)
- २) प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, (सर्व)
- ३) शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, (सर्व)
- ४) शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद, (सर्व)
- ५) शिक्षण निरीक्षक (दक्षिण /उत्तर /पश्चिम) बृहन्मुंबई
- ६) शिक्षण प्रमुख /शिक्षणाधिकारी /प्रशासनाधिकारी /महानगरपालिका, नगरपालिका (सर्व).

विषय - शैक्षणिक वर्ष २०२०-२०२१ साठी कन्नड व पंजाबी विषयांच्या २५ % कमी करण्यात आलेल्या पाठ्यक्रमाबाबत...

संदर्भ - महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ (बालभारती), पुणे यांचे पत्र क्र.ह/भाषा - भाषेतर /४४८४, दि. १४.०९.२०२१.

उपरोक्त संदर्भ क्र.१ अन्वये महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ (बालभारती), पुणे या कार्यालयाकडून शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी कन्नड (प्रथम भाषा) इयत्ता ९ वी व १० वी व कन्नड (द्वितीय भाषा) इयत्ता ५ वी ते १० वी साठी तसेच पंजाब (संयुक्त तृतीय भाषा) इयत्ता ९ वी व १० वी व पंजाब (द्वितीय भाषा) इ. १० वी साठी २५ % पाठ्यक्रम कमी करण्यात आलेला आहे. २५% कमी करण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी प्राप्त झाली आहे.

२५% कमी करण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची इयत्ता निहाय यादी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे यांच्या www.maa.ac.in या वेबसाईटवर देण्यात आलेली आहे. सदर यादी आपल्या अखत्यारीतील सर्व प्राथमिक व माध्यमिक शाळा प्रमुख, सर्व शिक्षक, सर्व विद्यार्थी व पालक यांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

सोबत :. २५% कमी करण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी.

(दिनकर टेमकर)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व
प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रत माहितीस्तव सादर -

- १) संचालक, राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ (बालभारती), पुणे.
- २) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे.

ವಿಷಯ: ಕನ್ನಡ ಕ್ರಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಷಯ:ಕನ್ನಡ ಕುಮಾರಭಾರತಿ

(ಶಾಲೆಯ ವರ್ಷ 2020-21 ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ) (ಶಾಲೆಯ ವರ್ಷ 2020-21 ರ ಸಲಹೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ)

ಭಾಗ: 1 ನವೆಂಬರ್ - ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಕುಮಾರಭಾರತಿ			
1 ಕರ್ತವ್ಯವೇಂದ.	22 to 24	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯ	ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯ, ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ
2 ನೀವಾವಿರಬೇಕೆಂದು ಬಲ್ಲೆರಿ.	78 to 80	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗದ್ಯ	ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯ, ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ

ಭಾಗ: 2 ಡಿಸೆಂಬರ್ - ಹತ್ತನೆಯ ಕುಮಾರಭಾರತಿ			
1 ವಚನಗಳು.	9 to 12	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯ	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುಸ್ತಕದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ವಚನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ
2 ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮಿದು	23 to 25	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯ	ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಗದ್ಯ, ಪಾಠ ವಿರುವುದು
3 ಬೇಲೂರು-ಅಳಿವಿಣುಗಳ ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾ ವಚನ	47 to 52	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗದ್ಯ	ಪ್ರವಾಸ ವರ್ಣನೆ ಪಾಠಗಳು ಎರಡು ಇರುವುದರಿಂದ
4 ಪಂಜರ ಪರಿಕೆ	73 to 79	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗದ್ಯ	ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯ, ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ

ಶಾಲೆಯ
ವಿಳಾಸಾಧಿಕಾರಿ ಕನ್ನಡ

ವಿಷಯ : ಕನ್ನಡ ಸುಗಮಭಾರತಿ. ವಿಷಯ: ಕನ್ನಡ ಸುಗಮಭಾರತಿ

(ಶಾಲೇಯ ವರ್ಷ 2020-21 ಸಾಠಿ ಫಕ್ತ)(ಶಾಲೆಯ ವರ್ಷ 2020 -21 ರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ)

ಇಯತ್ತಾ:ಪಾಠವಿ ಇಯತ್ತೆ: ಐದನೆಯ				
ಅನ	ಪ್ರಕರಣ ನಾವ/ಘಟಕ ನಾವ	ಪುಟ ಕ್ರ.	ಗಣಪಯಾತ ಆಲೇಲಾ ಆಶಯ ತಪಶೀಲ	ವಗಹಲೇಲ್ಯಾ ತಪಶೀಲ/ ಅಭಿಪ್ರಾಯ/ಸೂಚನಾ
1	ಸಂಭಾಷಣೆ	4	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
2	ಅಜಯ	7	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
3	ಊಟ	11	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
4	ಕಸಬುಗಾರರು	20	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
5	ದೀಪಾವಳಿ(ಕವಿತೆ)	34	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
ಇಯತ್ತಾ:ಸಹಾವಿ ಇಯತ್ತೆ:ಆರನೆಯ				
1	ಮರುಳ ಸಂದ್ರದ ಸೇತುವೆ.	12	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
2	ಬೆಳಗಿನ ಹಾಡು(ಕವಿತೆ)	19	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
3	ಆಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲೊಂದು ದಿನ	33	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
ಇಯತ್ತಾ:ಸಾತವಿ ಇಯತ್ತೆ:ಏಳನೆಯ				
1	ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಜಾಣತನ	4	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
2	ಗಾನಯೋಗಿ	18	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
3	ಯಾರು ನಮ್ಮ ದೇವರು (ಕವಿತೆ)	35	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
ಇಯತ್ತಾ:ಆಠವಿ ಇಯತ್ತೆ:ಎಂಟನೆಯ				
1	ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂತಾನ ಪ್ರೇಮ	13	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
2	ನಿಜವಾದ ದಾನಶೀಲತೆ	28	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
3	ಹಸಿರು ಹೊನ್ನ(ಕವಿತೆ)	35	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
4	ನಮ್ಮ ಹೊಲ(ಕವಿತೆ)	44	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
ಇಯತ್ತಾ:ನವವಿ ಇಯತ್ತೆ:ಒಂಭತ್ತನೆಯ				
1	ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು(ಕವಿತೆ)	1	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
2	ಕುರುಡನ ದೀವಿಗೆ (ಕವಿತೆ)	10	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
3	ರಕ್ಷಾಬಂಧನ	23	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
4	ಹೂಮಾಲೆ	32	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
5	ಜೇನ್ನೋಣ	48	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
ಇಯತ್ತಾ:ದಹಾವಿ ಇಯತ್ತೆ:ಹತ್ತನೆಯ				
1	ಹಡೆದವ್ವ(ಕವಿತೆ)	1	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು
2	ಮಾವಕೊಟ್ಟ ರೇಡಿಯೋ	27	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠ	ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು

ಶಾಲೆ
ಕನ್ನಡ ವಿಶಿಷ್ಠಾಧಿಕಾರಿ

SSC ਕੋਰਸਿੰਗ ਤੋਂ ਉਸਾਰੀ ਕਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਤਾਇ:

ਭੋਜਨਕਰ
7-1-29
ਕਿ-ਤ-ਇੰਦੀ

CLASS - IX

PUNJABI COMPOSITE
(3rd Language)

2020-21

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪਾਠ	ਪੰਨਾ		ਲੇਖਕ	ਸਵੈ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਕਾਰਣ
7	ਅਣਖੀਲਾ ਯੋਧਾ - ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ	35-38	ਜੀਵਨੀ	ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾਉਂ	ਪੂਰੀ ਜੀਵਨੀ (ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਛੱਡ ਕੇ)	ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।
14	ਮਹਾਨ ਧੀਆਂ	69-70	ਕਵਿਤਾ	ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	ਪੂਰੀ ਕਵਿਤਾ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।
16	ਦੁਨੀਆ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਨਹੀਂ	79-81	ਲੇਖ	ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ'	ਪੂਰਾ ਲੇਖ (ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਛੱਡ ਕੇ)	ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

CLASS -X

PUNJABI COMPOSITE
(3rd Language)

2020-21

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪਾਠ	ਪੰਨਾ		ਲੇਖਕ	ਸਵੈ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਕਾਰਣ
2	ਜਿੱਥੇ ਨਾਨੀ-ਉੱਥੇ ਨਾਨਕੇ	4-6	ਲੇਖ	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨੂੜ	ਪੂਰਾ ਲੇਖ (ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਛੱਡ ਕੇ)	ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।
17	ਪੰਜਾਬੀ	81-82	ਕਵਿਤਾ	ਸੁਰਜੀਤ ਸਖੀ	ਪੂਰੀ ਕਵਿਤਾ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
18	ਆਓ ਕਸੌਲੀ ਚੱਲੀਏ	84-86	ਸੈਰ ਸਫਰ	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨੂੜ	ਪੂਰਾ ਪਾਠ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

CLASS -X

PUNJABI
(2nd Language)

2020-21

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪਾਠ	ਪੰਨਾ		ਲੇਖਕ	ਸਵੈ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਖਾਰਣ
1	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡਾ	01	ਕਵਿਤਾ	ਡਾ. ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ	ਪੂਰੀ ਕਵਿਤਾ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ।
2	ਜਿੱਥੇ ਨਾਨੀ-ਉੱਥੇ ਨਾਨਕੇ	04-06	ਲੇਖ	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨੂੜ	ਪੂਰਾ ਲੇਖ (ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਛੱਡ ਕੇ)	ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।
3	ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਖੇਡ	09-10	ਲੇਖ	ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ	ਪੂਰਾ ਲੇਖ (ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਛੱਡ ਕੇ)	ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।
14	ਜੜ੍ਹ	64-66	ਕਹਾਣੀ	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਸ਼ਟ	ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਚਾਅ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਨੰਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।
16	ਉਲੰਪਿਕ ਚੈਂਪਿਅਨ- ਅਭਿਨਵ ਬਿੰਦਰਾ	75-78	ਜੀਵਨੀ	ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ	ਪੂਰੀ ਜੀਵਨੀ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।
19	ਗੀਤ	89-90	ਕਵਿਤਾ	ਪਿੰ. ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ	ਪੂਰੀ ਕਵਿਤਾ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਗਾਇਣ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
25	ਘਰ ਦਾ ਜਿੰਦਰਾ	120-123	ਇਕਾਂਗੀ	ਡਾ. ਵਰਿੰਦਰਜੀਤ ਵਾਤਿਸ਼	ਪੂਰਾ ਇਕਾਂਗੀ (ਵਿਆਕਰਣ ਛੱਡ ਕੇ)	ਚਾਅ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੋਪਾਲ
6-7-29
ਬਿ. ਡਾ. ਇੰਗ